

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

כלכלת הרווחה - מושגי יסוד - 3109

תאריך עדכון אחרון 29-10-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' דניאל גוטליב

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: danielgt@nioi.gov.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס כלכלת רווחה מיועד לסטודנטים שידיעתם בכלכלה בסיסית. מטרת הקורס להבהיר מושגי יסוד בכלכלה בכלל ובכלכלת רווחה בפרט (Public/economics Welfare כלכלה-והמאקרו כלכלה-המיקרו מתורות בסוגיות הצורך לפי נוגע הקורס. economics).

מטרות הקורס:

בחלק הראשון של הקורס נלמד על מושגי יסוד המרכזיים בכלכלה ובכלכלת ציבורית: על הקשר בין סוגיית המחסור הכלכלי לבין בעיית הקצאת מקורות, משאבים התחלתיים (endowments), פונקציית הייצור, גורמי ייצור, ביקוש והיצע, שיווי משקל ואי-שיווי משקל, התנהגות, בחירה, עלות אלטרנטיבית, יתרון מוחלט, יתרון יחסי, מסחר, שוק, מבנה השוק, תחרות משוכללת, מונופול, (מונופסון, אוליגופול, אוליגופסון), יציבות כלכלית ועוד.

בחלק השני נדון בנושא של כלכלת ציבורית (economics Public) וכלכלת רווחה (Welfare) הממשלה ידי על ושירותים מוצרים של לאספקה חברתיים-הכלכליים הנימוקים את נבחן. (economics במשק שבו קיימים שווקים מתפקדים. נדון בכשלי שוק (ובכשלי הממשלה) המקשים על השוק לתפקד בצורה יעילה, בצורות של מתח שבין שוק חופשי והלאמה, מדיניות בהתערבות ממשלתית, שילוב של כלכלה פרטית וציבורית שמתקיימות זו לצד זו.

כמו כן נעסוק במוצרים ציבוריים למחצה ונדון בתופעת ההשפעות החיצוניות והפתרונות לבעיות שנוצרות מקיום השפעות אלה. נעמיק בסוגיית המאפיינים של מוצרים ציבוריים ונדון במטרות המדיניות הציבורית. בהקשר זה נדון במושגים הבסיסיים של צדק ותרומם להתוויית מדיניות חברתית-כלכלית. נדון בפונקציות רווחה (functions welfare Social).

בחלק השלישי נשאל כיצד מתחלקת "העוגה". סוגיית חלוקת ההכנסות והרכוש; סוגיות העוני, הייצבות הכלכלית (תופעת "שכבת הביניים הנעלמת" - הקיטוב). נדון במדדים מרכזיים להערכת המצב החברתי כלכלי. במסגרת זאת נדון בין היתר בדוחות כגון דוח ממדי העוני והפערים החברתיים של ישראל, דוחות ה-OECD, ה-Report Development Human של האו"ם וכד'. כן נעסוק במדדים המקובלים להערכת המצב החברתי-כלכלי.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בקיאות במושגי יסוד בכלכלה, הבנה מעמיקה של סוגיות של עוני, מדידה והגדרות שונות, חשיבה ביקורתית בנוגע לסוגיות כלכליות חברתיות.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: תכני השיעור ותכני התרגול אינם חופפים ברובם ולכן קיימת חשיבות לנוכחות ולמידה שוטפת הן בשיעור והן בתרגול.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
להלן ראשי הפרקים של הקורס:

[בתרגולים יינתן הקורס של זה חלק על עיקרי ודגש 4 עד 1 שיעורים]: בכלכלה יסוד מושגי I. נדון במטרה של מודלים כלכליים ובהנחות שעליהן מתבססת התיאוריה ומושגי יסוד. נלמד את עקומת התמורה (תופעת המחסור, משאבים התחלתיים (endowments), הקצאת משאבים (מקורות), יעילות פארטו, התמחות, יתרון מוחלט ויתרון יחסי, מסחר ועסקאות, ביקוש והיצע, שיווי משקל ואי-שיווי משקל, מבנה השוק, שוק עם תחרות משוכללת, שוק לא תחרותי (מונופול, אוליגופול, קרטלים, מונופוסון, אוליגופוסון). פונקציית ייצור, גורמי ייצור, התנהגות, בחירה, עלות אלטרנטיבית, יתרון מוחלט, יציבות כלכלית, סטטיקה ודינמיקה בכלכלה. מיקרו-כלכלה, מאקרו-כלכלה (ראו גם פרק III). קריאה:

יניב (1982),

יחידה 1: עמ' 1-20, 21-26,

יחידה 2: עמ' 1-30,

יחידה 3: עמ' 1-36.

יחידות 4-6: כל הספר

[6 עד 5 שיעורים]: הציבורי הסקטור כלכלת II.

הציבורי הסקטור קיום הצדקת - הממשלה ותפקיד שוק כישלי, ושליליות חיוביות חיצוניות השפעות O
ציבוריים מוצרים O

(רגולציה, תמיכות או סובסידיות, קצבאות, מיסים) ממשלתית התערבות O

צדק, דור-רב צדק, אופקי צדק, אנכי צדק: חברתי צדק מושגי - נורמטיבית פוזיטיבית כלכלה O
מריטוקרטי. נדון בפונקציית רווחה חברתית, עקרון היעילות של Pareto והגודל הרצוי של הסקטור הציבורי,

חברתי וצדק ממס פטור, פרוגרסיביות, מיסוי O

ועוד סוציאלי ביטחון, חינוך, בריאות, ביטחון - הממשלה הוצאות O

נכסים, חובות, עודף/והגירעון הוצאות, מיסוי - הציבורית הפעילות מימון O

וודאות-האי ותורת הביטוח מושגי, סוציאלי ביטחון O

קריאה:

יניב (1982),

יחידה 1: עמ' 27,

The Economics of the Public Sector מתוך Externalities,

- [7 שיעורים] חברתית-הכלכלית המדיניות לבין בין והקשר כלכליות-מאקרו בעיות, הכנסות חלוקת III.
סוף הקורס]

קיטוב, שוויון-אי, עוני O

למחייה המינימום הגדרת O

בשוק אפליה, זרים עובדים, אבטלה) עבודה שוק, תשלומים מאזן, אינפלציה: כלכליות-מאקרו בעיות O
העבודה) צמיחה כלכלית, תקציב הממשלה, חוק ההסדרים.

קריאה:

דוח ממדי העוני והפערים החברתיים, ביטוח לאומי (2011),

סקירה שנתית, פרקים 1,2; 2007 עד 2011

חומר חובה לקריאה:

1. דוח ממדי העוני והפערים החברתיים, ביטוח לאומי, 2011.
2. המוסד לביטוח לאומי, סקירה שנתית, פרקים 1,2;
3. לשנים 2007, 2008, 2009, 2010, 2011.
4. יניב גדעון, מבוא לכלכלה - מיקרו: יחידות 1, 2, 3 - כל הספר
5. יניב גדעון, מבוא לכלכלה - מיקרו: יחידות 4, 5, 6; פרק 6 יועבר בצורה כללית ואינטואיטיבית
6. רובינשטיין אריאל, אגדות בכלכלה - מומלץ
7. נחמיאס אריה, גליה עופר, יעקב רוזנברג, מבוא למקרוכלכלה חלק א: עמ' 77 - 149 בלבד. מומלץ
8. קובץ externalities (על השפעות חיצוניות, באנגלית) מתוך
(*) Mankiw, N. Gregory and Mark P. Taylor, Economics, 2011, Cengage Learning,
http://cws.cengage.co.uk/mankiw_taylor/students/stu_title.htm.

ספרות באנגלית:

1. Dasgupta Partha, 2010, Economics, A very short introduction, Oxford University press. מומלץ
2. http://www.stiglitz-sen-fitoussi.fr/documents/rapport_anglais.pdf, 1-292. מומלץ
3. OECD, 2009, Divided we stand, <http://www.oecd.org/dataoecd/40/58/49170768.pdf>, 1-4. מומלץ
4. OECD, 2010, Reviews of Labor Market and Social Policies - Israel, January.
5. OECD, 2011, Economic Surveys, Israel.
6. Smith Adam, "Wealth of Nations", Electronic Classics Series, <http://www.hn.psu.edu/faculty/jmanis/jimspdf.htm> מומלץ

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה	60 %
הרצאה	0 %
השתתפות	0 %
הגשת עבודה	0 %
הגשת תרגילים	40 %
הגשת דו"חות	0 %
פרויקט מחקר	0 %
בחנים	0 %
אחר	0 %

מידע נוסף / הערות:

התרגילים והנחיות להגשה יפורסמו באתר הקורס - <http://hu11.il.ac.huji.moodle/>
יש להגיש את התרגילים בזוגות בעותק קשיח לתא מספר 44 (כלכלת רווחה) בקומה 4 בבי"ס לעו"ס

במועדים שימסרו.
התרגילים הינם תרגילי חובה, יש להגישם בזמן המצויין, אי הגשה תגרור הורדה בציון.